

Cirkulärnr: 2001:142
Diariernr: 2001/2662
Handläggare: Henrik Berggren
Siv Stjernborg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2001-12-12
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar åren 2002–2005
Bilagor: Bilaga 1: Skatter och bidrag 2003–2005 (kommunspezifisk;
endast till ekonomikontoren)
Bilaga 2: Befolkning i olika åldersklasser per den 1 november
2001
Bilaga 3: Definitivt taxeringsutfall och slutavräkning för år
2000
Bilaga 4: Kostnadsutjämning år 2002, kronor per invånare
Bilaga 5: Arbetsgivaravgifter för åren 2001 och 2002
Bilaga 6: Real annuitetsmetod
Bilaga 7: Ekonomiska nyckeltal
Bilaga 8: Beställningsblankett modellverktyget ”Skatter och
bidrag” för år 2002

*Finanssektionen
Henrik Berggren
Siv Stjernborg, EJ*

2001-12-12

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar åren 2002–2005

I detta cirkulär presenterar vi:

- Definitivt taxeringsutfall för inkomståret 2000.
- En ny skatteunderlagsprognos för åren 2001–2005.
- Utvecklingen av det generella statsbidraget åren 2001–2005.
- Definitiv beräkning av kostnadsutjämningen för bidragsåret 2002.
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2002–2005 (bilaga 1).

Skatteunderlaget, som på grund av den goda sysselsättningsutvecklingen ökat starkt de senaste åren, kommer att utvecklas betydligt svagare under perioden 2002–2005. Den nya prognosen redovisar en svagare utveckling av skatteunderlaget än tidigare på grund av en nedreviderad konjunkturbild. Det definitiva taxeringsutfallet för 2000 som redovisades den 26 november var dock starkare än vad vi tidigare bedömt. Med hänsyn taget till detta blir det enbart en mindre nedrevidering av de totala skatteintäkterna för hela prognosperioden, jämfört med tidigare bedömning. Skatteunderlagsprognosen har gjorts i samarbete med Landstingsförbundet.

Definitivt taxeringsutfall för inkomståret 2000

Enligt Riksskatteverkets definitiva taxeringsutfall (2001-11-26) för inkomståret 2000 ökade den beskattningsbara inkomsten i riket med 7,47 procent. Medel-skattekraften enligt utfallet uppgår till 124 543 kronor per invånare 1.11.1999. Skatteunderlagsökningen blev 0,4 procentenheter starkare än vår bedömning i september (cirkulär 2001:95).

Jämfört med RSV:s första preliminära utfall ökade skatteunderlaget med 1 procentenhet. Det är en större ökning än vad som var fallet vid 1999 och 2000 års preliminära taxeringar, se tabell 1.

Tabell 1. Preliminära och slutliga taxeringsutfall 1999, 2000 samt 2001, procent

	Augusti	September	Oktober	December	Skillnad aug–dec
Taxering 99	4,04	4,11	4,17	4,72	–0,68
Taxering 00	5,02	5,14	5,23	5,65	–0,63
Taxering 01	6,52	6,71	6,82	7,47	–0,95

Skatteunderlagets utveckling åren 2001–2005

Svag tillväxt i svensk ekonomi 2001 och 2002

Efter tre år med hög tillväxt har aktiviteten i den svenska ekonomin avtagit och ekonomin växer i dag i långsam takt. Nedgången i den internationella konjunkturen har spridit sig till vårt starkt exportberoende land. Exporten har försvagats kraftigt och kommer att minska i år. Vidare har hushållen varit återhållsamma i sin konsumtion trots relativt goda ökningar av de disponibla inkomsterna. Efterfrågan i svensk ekonomi har således varit svag under första halvåret i år och vi räknar med att den fortsätter att vara svag även andra halvåret. Sammantaget bedömer vi att BNP ökar med drygt 1 procent i år.

Även för nästa år prognosticerar vi en svag ekonomisk utveckling. Vi har ännu inte sett några tydliga tecken på att botten är nådd i den internationella konjunkturen. Osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen leder till en ökad försiktighet även i Sverige. Hushållen väljer att till stor del spara istället för att konsumera och investeringarna ökar inte alls. Den ekonomiska politiken är emellertid starkt expansiv med stora skattesänkningar för hushållen varför det skapas utrymme för en viss konsumtionsökning nästa år.

Tabell 2. Försörjningsbalans, procentuell förändring från föregående år

	2001	2002	2003	2004	2005
Hushållens konsumtion	1,0	1,5	2,9	2,9	2,8
Offentlig konsumtion	1,5	1,4	1,0	0,9	0,8
Investeringar	1,0	0,0	5,0	6,0	5,0
Lagerinvesteringar*	–0,3	–0,3	0,0	0,0	0,0
Export	–1,9	0,5	6,0	7,0	5,0
Import	–3,2	0,0	6,7	7,6	6,1
BNP	1,2	1,0	2,6	2,9	2,3

*Förändringstalen är uttryckta i procent av BNP föregående år.

I vår prognos räknar vi med att den internationella konjunkturen vänder upp under andra halvåret 2002. Det leder till att efterfrågan ökar i Sverige och att tillväxten åter tar fart år 2003. Det blir en relativ god tillväxt, nära 3 procent,

under åren 2003 och 2004. För år 2005 antar vi att tillväxten hamnar på en långsiktigt normal nivå av 2 procent.

Trots den svagare efterfrågan i ekonomin har sysselsättningen fortsatt att utvecklas förvånansvärt starkt. Antalet sysselsatta beräknas öka med över 70 000 personer i år jämfört med i fjol. Det innebär en ökning med 1,8 procent. Utvecklingen av arbetade timmar är dock inte lika stark. En betydande del av sysselsättningsökningen har varit nödvändig för att ersätta en ökad frånvaro.

Arbetsmarknaden påverkas normalt sent i konjunkturen. Men nu börjar vi se en försvagning även där. Varslen har ökat kraftigt i år främst inom industrin men även inom IT-sektorn. Detta kommer att medföra att sysselsättningsuppgången mattas av och att det till och med blir en liten nedgång i sysselsättningen nästa år. Arbetslösheten bedöms öka till cirka 4,5 procent av arbetskraften. I förhållande till nedgången i konjunkturen blir dock avmattningen på arbetsmarknaden relativt beskedlig.

Åren 2003 till 2005 är efterfrågan återigen stark och sysselsättningen stiger, men relativt måttligt. Befolkningsutvecklingen är inte gynnsam ur ett arbetskraftsutbudsperspektiv. Detta, eftersom det främst är i åldrar med lågt arbetskraftsdeltagande som befolkningen ökar.

Tabell 3. Ekonomiska förutsättningar, årlig procentuell förändring

	2001	2002	2003	2004	2005
KPI, genomsnittlig förändring	2,6	2,0	2,0	2,0	2,0
Timlöner	4,1	3,7	3,8	4,0	4,0
Sysselsättning, antal pers	1,8	-0,3	0,5	1,0	0,3
Arbetade timmar	0,8	-0,5	0,5	1,0	0,3
Arbetslöshet, % av arbetskraften	4,0	4,5	4,2	3,9	3,8
Prisbasbelopp, kr	36 900	37 900	38 600	39 400	40 200

Sammantaget får vi två år med svag tillväxt, åren 2001 och 2002. Den för skatteunderlaget så betydelsefulla arbetsmarknaden klarar sig dock relativt bra.

Svag utveckling av skatteunderlaget 2002–2003

Trots att vi bedömer att konjunkturen blir svagare är det små skillnader jämfört med föregående bedömning av skatteunderlaget (cirkulär 2001:110). Bedömningen av skatteunderlaget för år 2001 är oförändrad och för 2002 och 2003 blir det ett par tiondelar svagare. Eftersom utfallet 2000 var starkare än vi tidigare räknat med så tar detta i stort sett ut justeringen nedåt för åren 2002 och 2003. I tabell 4 redovisas vår nya prognos samt några andra prognoser. Värt att notera är att vi med denna prognos har närmat oss regeringens fastställda uppräkningsfaktorer för åren 2001 och 2002.

Tabell 4. Skatteunderlagsprognoser, procentuell ökningstakt

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aktuell bedömning	7,5*	5,7	5,2	6,3	4,8	4,4
Bedömning i september	7,1	5,7	5,4	6,5	4,7	.
Regeringens bedömning i BP02	7,1	5,5	5,0	6,5	4,2	.
Fastställda uppräkningsfaktorer BP02	.	5,54	5,01	.	.	.
Bedömning i april	6,7	5,8	4,7	7,7	4,3	.
Fastställda uppräkningsfaktor BP01	6,04	5,12
Skatteunderlag exkl. regelförändr.	6,0	4,8	4,2	4,2	4,8	4,4

* Utfall.

Tabell 5. Underlag för beräkningar av skatteunderlaget för åren 2000–2005 enligt vår nya prognos

	2001	2002	2003	2004	2005
Befolkning i riket 1 november året innan	8 880 620	8 908 146	8 930 191	8 951 022	8 972 437
Befolkning, procentuell förändring		0,3100	0,2475	0,2333	0,2393
Medelskattekraft, kr/inv.	131 171*	137 317*			
SK:s prognos	131 370	137 774	146 093	152 749	159 089

*Fastställt för 2001 till 2002.

Förändringar i skattesystemet påverkar skatteunderlaget

Det sker flera förändringar i skattesystemet under åren 2001 till 2003. När det görs förändringar som påverkar skatteunderlaget, och därmed skatteintäkterna, så regleras det med en motsvarande förändring i statsbidragsramen. Under åren 2001 till 2002 ökar skatteunderlaget på grund av den kompensation löntagarna får genom det stegvisa "borttagandet" av *egenavgifterna*. Detta innebär att avdraget för egenavgifter i pensionssystemet ersätts med en skatte-reduktion, vilket ökar skatteunderlaget med ca 1,5 procentenheter per år.

Omläggningen av pensionssystemet 2003, då folkpensionen ersätts av en *beskattad garantipension*, innebär att skatteunderlaget ökar kraftigt år 2003. Skatteunderlaget påverkas dock i andra riktningen av att man tar bort skattereduktionen för låg- och medelinkomsttagare samt pensionärer. Reduktionen ersätts med *ökade grundavdrag år 2003*. Vidare minskar skatteunderlaget av det *höjda grundavdraget år 2002*. De sammanlagda effekterna av dessa regelförändringar, vilka ökar skatteunderlaget, neutraliseras av en minskning av statsbidraget. I tabell 6 redovisas vår prognos med och utan regelförändringar. Här ska det dock påpekas att beräkningarna över effekterna av regelförändringarna är osäkra. Vi har här utgått från den bedömning som finansdepartementet har gjort. Det är en fördel eftersom det sammanfaller med de förändringar som görs i statsbidragsramen.

Tabell 6. Utveckling av det kommunala skatteunderlaget samt regelförändringar, procentuell förändring åren 2000–2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Skatteunderlag	7,5	5,7	5,2	6,3	4,8	4,4
Regelförändringar	1,5	0,9	1,0	2,2		
Egenavgift	1,5	1,5	1,5			
Grundavdrag		-0,6	-0,5	-1,1		
Pensionssystem				3,3		
Skatteunderlag exkl. regelförändring	6,0	4,8	4,2	4,2	4,8	4,4

Trots den allt svagare utvecklingen i den svenska ekonomin så visar utvecklingen av indikatorer över lönesumman hittills på en god utveckling. Det beror på att sysselsättningen i år varit stark. Vår bedömning är att skatteunderlaget år 2001 ökar med 5,7 procent. Justerat för regelförändringar så ökar det med knappt 5 procent i år. Det är i och för sig en nedgång från det starka året 2000, men är ändå en ganska god utveckling av skatteunderlaget.

De två närmaste åren, 2002 och 2003, kommer en svagare ökning av skatteunderlaget – enbart 4 procent per år justerat för regelförändringar. Nedgången i sysselsättningen leder till att skatteunderlaget ökar långsammare. Detta mildras dock av ökade arbetslöshetsersättningar och pensionsinkomster. År 2003 genomförs stora förändringar av grundavdragen i och med omläggningen pensionssystemet och förändringar i grundavdraget. Detta medför att dessa beräkningar är mer osäkra än vanligt.

Åren 2004–2005 ökar skatteunderlaget med ca 4,5 procent per år. Några regelförändringar som påverkar skatteunderlaget dessa år är ännu inte aviserade.

Slutavräkningen av 2000, 2001 och 2002 års skatteintäkter

Enligt det definitiva taxeringsutfallet blir slutavräkningen av 2000 års skatteintäkter *plus* 640 kronor per invånare den 1.11.1999. Avräkningen regleras i januari år 2002.

Enligt en rekommendation från Rådet för kommunal redovisning ska avräkningarna periodiseras. Med den av regeringen i september 2000 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2000 blev prognosen enligt rådets rekommendation för detta år *plus* 327 kronor per invånare 1.11.1999. Korrigeringen i bokslut 2001 blir således *plus* 313 kronor per invånare 1.11.1999.

Slutavräkningen för 2001 blir enligt det definitiva taxeringsutfallet för 2000 samt vår nya prognos för år 2001 477 kronor per invånare den 1.11.2000. Avräkningen regleras i januari 2003.

Tabell 7. Slutavräkning av 2000, 2001 samt 2002 års skatteintäkter, kronor per invånare

	2000	2001	2002
Avräkning totalt	640	477	94
<i>därav</i> prognos enligt Rådet	327	437	.
<i>därav</i> bokslutskorrigerering	313	40	.

Enligt en rekommendation från Rådet för kommunal redovisning ska avräkningarna periodiseras. Med den av regeringen i september 2001 fastställda uppräkningsfaktorn för år 2001 samt utfallet av taxeringsutfallet för 2000 blir prognosen för detta år *plus* 437 per invånare den 1.11.2000. Korrigeringen enligt Kommunförbundets prognos blir *plus* 40 kronor per invånare den 1.11.2000.

Vår senaste bedömning av skatteunderlagets utveckling för åren 2001 och 2002 ligger högre än de av regeringen fastställda uppräkningsfaktorerna. Detta gör att avräkningen av 2002 års skatteintäkter blir *plus* 94 kronor per invånare den 1.11.2001.

Intäkter från utjämningsystemet

Definitiv kostnadsutjämnning för bidragsåret 2002

Statistiska centralbyrån (SCB) har gjort definitiva beräkningar av kostnadsutjämnningen för bidragsåret 2002. Kommunens definitiva bidrag eller avgift samt utfallet i de olika delmodellerna framgår av *bilaga 4*.

För de flesta kommuner innebär uppdateringen av kostnadsutjämnningen inga stora förändringar jämfört med de preliminära beräkningarna i september (cirkulär 2001:110), från *plus* 12 till *minus* 5 kronor per invånare. Förändringar beror på uppdateringen av skattekraften i barnomsorgsmodellen.

Frågor angående beräkningarna av kostnadsutjämnningen kan ställas till Helena Karlsson tfn 019-17 63 56 eller Tomas Johansson tfn 019-17 64 26, Statistiska centralbyrån i Örebro.

Åldersrelaterat statsbidrag

Det åldersrelaterade statsbidraget är en del av det generella statsbidraget.

Kommunens bidrag beräknas utifrån antalet personer i åldersgrupperna 7–15, 16–18, 65–74, 75–84 samt 85 år och äldre. För varje person i vardera åldersgrupp per den 1 november året före inkomståret får kommunen ett visst antal kronor. Antalet kronor per person för respektive åldersgrupp och år framgår av tabell 8. Skillnaden jämfört med tidigare beräkningar i cirkulär beror på befolkningsuppgifter per den 1 november 2001.

Tabell 8. Åldersrelaterat statsbidrag per person och åldersgrupp åren 2002–2005, kronor per invånare

Åldersgrupp	2002	2003	2004	2005*
7–15 år	2 620	2 620	2 620	2 620
16–18 år	3 473	3 473	3 473	3 473
65–74 år	369	369	369	369
75–84 år	1 883	1 883	1 883	1 883
85–w år	6 888	6 888	6 888	6 888

*Ej beslutat för år 2005.

Regeringen förlängde det åldersrelaterade statsbidraget till och med år 2004 i budgetpropositionen för 2002. Något beslut om åldersrelaterat statsbidrag finns inte för år 2005. Beloppet kan således föras över till det invånarrelaterade statsbidraget med ekonomiska effekter för vissa kommuner (från plus 138 till minus 236 kronor per invånare). Se tabell 9. I våra beräkningar har vi antagit att nuvarande belopp även fördelas efter ålderskriterier år 2005.

Tabell 9. Åldersrelaterat statsbidrag 2001–2005

	2001	2002	2003	2004	2005*
Åldersrelaterat statsbidrag, mkr	6 740	6 740	6 740	6 740	6 740
Genomsnitt, kr per invånare	759	757	755	753	751
Min, kronor per invånare	611	618	616	615	613
Max, kronor per invånare	1 001	994	992	989	987

*Ej beslutat för år 2005.

Nivåjustering

Underskottet i utjämningsystemet redovisas under rubriken "nivåjustering". Underskottet beror främst på att införandetilläggen är större än införandeavdragen, men även den justerade inkomstutjämnings samt under/överskott i kostnadsutjämnings. Se tabell 10.

Detta belopp betalas av alla kommuner med ett avdrag i kronor per invånare. För år 2002 blir avdraget 201 kronor per invånare den 1.11.2001. I tabell 10 redovisas beloppet för år 2002 samt vår prognos för åren 2003–2005.

Tabell 10. Nivåjustering 2001 till 2005, kronor per invånare

	2001	2002	2003	2004	2005
Införanderegler	-194	-192	-186	-173	-173
Justerad inkomstutjämnings	-5	-14	-28	-30	-29
Över/underskott i kostnadsutjämnings	4	5
Totalt	-194	-201	-214	-203	-202

Det fasta införandetillägget

I samband med översynen av kostnadsutjämnings åren 2000 skapades ett fast införandetillägg för åren 2000 till 2004. Det fasta införandetillägget tillfaller de kommuner som antingen sammantaget förlorat mer än 1 200 kronor per invånare vid omläggningarna av utjämningsystemet 1996 och 2000 eller förlorade

mer än 1 000 kronor per invånare vid omläggningen 2000. Beslut om dessa tillägg finns fram till och med år 2004. Det är 49 kommuner som erhåller dessa tillägg och för några av kommunerna rör det sig om belopp som överstiger 2 000 kronor per invånare.

Tar man bort dem utan någon form av kompensation blir effekterna stora för de 49 kommunerna som har denna kompensation. Den parlamentariska kommitté som ska utreda utjämningsystemet har fått i uppdrag att lösa problemet med de fasta införandetilläggen. (Se direktiven på vår hemsida: www.svekom.se/ekonomi/finanser/utlagda_filer/direktiv200173.pdf.)

I avvaktan på kommitténs förslag har vi räknat med oförändrade fasta tillägg för år 2005. Det är dock inte säkert att kommunerna kompenseras fullt ut för de belopp som gäller för år 2004.

Generella statsbidrag

I tabell 11 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget åren 2001–2005. I tabellen särredovisas vissa delar som vi bedömt kan vara av intresse.

Tabell 11. Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2005, miljoner kronor

	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt enligt detta cirkulär	52 261	51 812	26 593	27 146	27 146
<i>Varav:</i>					
vårdöverenskommelsen	283	283	883	1 183	1 183 ¹
barnomsorgsreformen	150	500	1 700	1 700	1 700
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen ²		650	650	650	650
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen		125	250	250	250
preliminär växling moms-kontot			-22 015 ³	-22 015	-22 015

¹Det finns inget beslut om statsbidrag enligt vårdöverenskommelsen för år 2005. I avvaktan på detta låter vi samma nominella belopp som för år 2004 ligga kvar i statsbidragsramen.

²I överenskommelsen om kostnaderna för förbehållsbeloppet har Kommunförbundet och regeringen kommit överens om att helårseffekten blir 820 miljoner kronor. För år 2004 och 2005 saknas det därför 170 miljoner kronor årligen, som vi förutsätter kommer att regleras senare.

³Jämfört med cirkulär 2001:110 har vi sänkt regleringsbeloppet med 784 miljoner kronor.

I tabell 12 redovisas det invånarrelaterade statsbidraget i kronor per invånare.

Tabell 12. Invånarrelaterat statsbidrag 2001–2005, kronor per invånare

	2001	2002	2003	2004	2005
Totalt enligt detta cirkulär	5 868	5 816	2 978	3 033	3 025
<i>Varav:</i>					
vårdöverenskommelsen	32	32	99	133	133 ¹
barnomsorgsreformen	17	56	191	191	191
förbehållsbelopp inom äldreomsorgen ²		73	73	73	73
högkostnadsskydd inom äldreomsorgen		14	28	28	28
preliminär växling moms-kontot			-2 465 ³	-2 459	-2 454

¹ Det finns inget beslut om statsbidrag enligt vårdöverenskommelsen för år 2005. I avvaktan på detta låter vi samma nominella belopp som för år 2004 ligga kvar i statsbidragsramen.

² I överenskommelsen om kostnaderna för förbehållsbeloppet har Kommunförbundet och regeringen kommit överens om att helårseffekten blir 92 kronor per invånare. För år 2004 och 2005 saknas det därför 19 kronor per invånare årligen, som vi förutsätter kommer att regleras senare.

³ Jämfört med cirkulär 2001:110 har vi sänkt regleringsbeloppet med 88 kronor per invånare.

Övriga statsbidrag till kommunerna

Utöver de statsbidrag som finns med i statsbidragspåsen finns det ett antal olika andra statliga bidrag till kommunerna. I tabell 13 redovisas några av dessa.

Tabell 13. Ett urval av övriga statsbidrag till kommunerna, miljoner kronor

	2002	2003	2004	2005
Personalförstärkning i skolan	1 500	2 500	3 500	4 500
Ersättning för införandet av maxtaxa inom förskolan	3 400	3 400	3 400	3 400
Kvalitetssäkrande åtgärder	500	500	500	500
Tillfälligt statsbidrag för höga LSS-kostnader	350			
Tillfälligt statsbidrag, extra resurskrävande personer med LSS	100			
Ersättning för kommuner med kraftig befolkningsminskning		150	150	

Personalförstärkning i skolan

Rekvireras från Skolverket. Fördelas utifrån antalet personer i åldern 6–18 år.

Mer information finns på Skolverkets hemsida:

(www.skolverket.se/studier/bidrag/svenska/statsbidrag.shtml).

Ersättning för införandet av maxtaxa inom förskolan samt kvalitetssäkrande åtgärder

Rekvireras från Skolverket. Fördelas utifrån kostnadsutjämnings barnomsorgsmodell. Mer information finns på Skolverkets hemsida:

(www.skolverket.se/studier/bidrag/svenska/maxtaxa.shtml).

Tillfälligt statsbidrag för höga LSS-kostnader

Regeringen har tidigare beslutat att ge ett tillfälligt statsbidrag till kommuner med höga kostnader enligt lagen om stöd och service till funktionshindrade (LSS). Det tillfälliga statsbidraget omfattar 350 miljoner kronor åren 2001 och 2002. Vilka kommuner som ska få ta del av pengarna 2002 meddelas under början av 2002. Statsbidraget administreras och betalas ut av Enheten för kommunal ekonomi på finansdepartementet, tfn 08-405 10 00.

Tillfälligt statsbidrag, extra resurskrävande personer med LSS

För kommuner med särskilt höga kostnader för lss finns ytterligare 100 miljoner kronor att söka. Dessa medel administreras och betalas ut av Socialstyrelsen. Mer information finns på www.sos.se/socialtj/lss-bilaga.htm.

Ersättning för kommuner med kraftig befolkningsminskning

I den regionalpolitiska propositionen (2001/02:4) som presenterades den 28 september redogörs för hur statsbidraget på 150 miljoner 2003 och 2004 ska fördelas. Anslaget ska gå till de kommuner som mellan 1990 och 2000 har haft en befolkningsminskning som understiger minus 5 procent. Ersättning föreslås lämnas med ett enhetligt belopp (36 kronor) för varje procents befolkningsminskning utöver fem procent. Enligt denna definition är 104 kommuner som skulle få ta del av statsbidraget år 2003. Se beräkningar på vår hemsida (www.svekom.se/ekonomi/finanser/utlagda_filer/stb_befolkningsminskning.pdf). Enligt finansdepartementet är detta samma kommuner och belopp som gäller även för år 2004.

God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting

Den 1 november 2001 presenterades betänkandet *God ekonomisk hushållning i kommuner och landsting* (SOU 2001:76). Förslagen är tänkta att hjälpa kommunerna att uppnå ekonomisk balans.

Några huvudförslag i utredningen är att:

- Kommunerna ska ange mål för den ekonomiska hushållningen, både finansiellt och verksamhetsmässigt
- Ett speciellt kommunalekonomiskt råd ska inrättas. Rådets uppgift blir att följa och analysera utvecklingen på det kommunalekonomiska området.
- Den rullande ekonomiska planen ska omfatta fyra år istället för som nu tre år. Kommunerna ska även i vid mandatperiodens början upprätta en fast fyraårsplan i vilken man redovisar de ekonomiska utvecklingen framöver.
- Balanskravet ska vara mer flexibelt, det vill säga att man ska kunna ha underskott ett enskilt år, så länge detta underskott hämtas in under mandatperioden.

Betänkandet är nu ute på remiss. Kommunförbundets styrelse ska den 25 januari 2002 yttra sig över utredarens förslag.

Blir utredarens förslag om rullande fyraårsplaner verklighet kommer vi att i våra budgetförutsättningar utöka dessa så att de redovisar utvecklingen fyra år framåt i tiden.

Frågor besvaras av Anders Nilsson på tfn 08-452 76 42, sektionen för ekonomistyrning.

Utbetalning av preliminära skatter och bidrag år 2002

Riksskatteverket (RSV) har meddelat utbetalningsdagar av skatter och bidrag under år 2002. Utbetalningsdag är den tredje vardagen efter den 17:e i varje månad. Bokföringsdag hos bank- och postgiro är första bankdag efter RSV:s utbetalningsdag.

Tabell 14. Utbetalningsdagar för preliminära skatter och bidrag 2002

	Utbetalningsdag	Bokföringsdag
Januari	22	23
Februari	20	21
Mars	20	21
April	22	23
Maj	23	24
Juni	20	21
Juli	22	23
Augusti	21	22
September	20	23
Oktober	22	23
November	20	21
December	20	23

Arbetsgivaravgifter för år 2002

På socialdemokraternas partikongress lanserades ett förslag om att sänka arbetsgivaravgifterna för kommuner och landsting tillfälligt under år 2002. Dels skulle arbetsgivaravgiften sänkas med en procentenhet för alla anställda, dels så skulle en ökad nettosysselsättning vara helt befriade från arbetsgivaravgifter. Förslaget är ännu inte klart och arbetet med detta pågår inom regeringskansliet. Vi återkommer med information, så snart vi vet mer om detta.

Förutom den eventuella sänkningen av de lagstadgade arbetsgivaravgifterna är dessa preliminärt oförändrade år 2002. Vi redovisar dessa för år 2001 och 2002 i *bilaga 5*. Där redovisas även de avtalsenliga arbetsgivaravgifter för år 2002 som är preliminära. Troligtvis kommer inga förändringar att ske. I bilagan redogörs även för PO-pålägggen. Värt att notera är att PO-pålägggen fr.o.m. den 1 januari 2002 även omfattar timanställda (eller f.d. grupp 2-anställda).

Frågor om arbetsgivaravgifterna besvaras av pensions- och försäkringsgruppen på förhandlingssektionen tfn 08-452 71 00.

Internränta för år 2003

Kommunförbundet presenterar årligen en intern räntesats för kommunernas beräkning av kapitaltjänstkostnader. Rekommendationen om intern räntesats utfärdas i början av varje kalenderår och avser nästkommande år. Internräntan kan betraktas som det pris kommunen får "betala" för att avstå från att placera likvida medel, vilket skulle gett framtida avkastning.

För år 2003 rekommenderar Kommunförbundet att en intern räntesats på 5,0 procent används.

Den interna räntan har bäring på hur investeringen ska finansieras och den ska fungera som diskonterings- och kapitaliseringsränta.

Varför ska Kommunförbundet rekommendera internränta?

Vi vet utifrån studien *Fördelningsprinciper inom den kommunala internredovisningen – en praxisstudie* (se vår hemsida: www.svekom.se/ekonomi/publikat/Fordelning.pdf) att cirka hälften av landets kommuner beräknar sina egna internräntesatser. Beräkningen utgår framförallt utifrån aktuellare bedömning av den egna lånestocken. Det man kan konstatera är att räntesatserna i många fall inte skiljer sig mycket från den rekommenderade räntan.

Utifrån det arbete som bedrivs på olika nivåer i kommunsektorn med jämförelser i form av olika nyckeltal och statistikuppgifter vore det bra med en så enhetlig internränta som möjligt. Det skapar enkelhet och är pedagogiskt rätt vid diskussioner om olikheter. Det blir lättare att jämföra kommuners kostnader med varandra

Vilken internräntesats skall då rekommenderas?

Det har visat sig att metoden med den historiska räntesatsen för den femåriga statsobligationsräntan skapat betydande skillnader mellan internränta och aktuell ränta för dessa obligationer. Därför känns det, utifrån ovanstående resonemang om kommunernas krav på mer aktuella räntesatser, inte som en bra metod. Det är viktigt att den rekommenderade internräntesatsen uppfattas som aktuell, och om egna beräkningar görs utifrån rådande ränteläge är chansen större att dessa beräkningar och Kommunförbundets rekommendation blir mer lika.

Kommun- och Landstingsförbunden gör en gemensam konjunkturbedömning och därmed även en gemensam bedömning av prognosen för den femåriga statsobligationsräntan. Det är bra att förbunden har en samlad bild och rekommenderar samma internräntesats.

Den räntesats som rekommenderas skall främst användas vid kapitaltjänstkostnadsberäkningar. Det kan vid övriga tillfällen vara helt riktigt att göra andra bedömningar om räntesatser såsom vid lokala avtalsförfaranden, pris-sättningar eller dylikt där internräntan helt enkelt inte speglar rådande förhållande. Det kan diskuteras vad som är för- och nackdelar med olika metoder. Den rekommenderade internräntan bör vara så aktuell som möjligt och under-

lätta jämförelser. Därför rekommenderas prognosen av den femåriga statsobligationsräntan för aktuellt år.

Frågor med anledning av internräntan kan ställas till Maria Ek tfn 08-452 76 48, samt Anders Nilsson tfn 08-452 76 42, sektionen för ekonomistyrning. Beräkningar enligt den reala annuitetsmetoden redovisas i *bilaga 6*.

Ekonomiska nyckeltal

Uppgifter om utdebitering, konsumentprisindex m.m. återfinns i *bilaga 7*.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag

I *bilaga 1* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag. I beräkningarna ingår *inte*:

- de tillfälliga statsbidragen till kommuner med höga LSS-kostnader 2002
- det särskilda statsbidraget på 150 miljoner 2003 och 2004 till kommuner med befolkningsminskning
- ersättning för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen (inklusive pengar för kvalitetssäkring), samt
- de riktade statsbidragen till personalförstärkningar inom skolan.

Skillnader jämfört med beräkningar i september (2001:110) beror på:

- det definitiva taxeringsutfallet för inkomståret 2000 (RSV 2000-11-26)
- folkmängden per den 1 nov 2001
- vår ny skatteunderlagsprognos för perioden 2001–2005
- förändrat preliminärt regleringsbelopp för det statliga övertagandet av finansieringen av Kommunkontosystemet
- SCB:s definitiva beräkningar av kostnadsutjämnningen för 2002
- SCB:s definitiva beräkningar av det åldersrelaterade statsbidraget för 2002
- SCB:s definitiva beräkningar av nivåjusteringen för 2002.

Som vanligt bygger beräkningarna på att kommunens befolkning och skatteunderlag ökar i samma takt som i riket samt **2001 års skattesatser**. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar kan ni ange dessa via e-post till Henrik Berggren eller Anders Jonsson.

Gör kommunens egen intäktsprognos åren 2002–2005 med hjälp av modellverktyget ”Skatter och bidrag”

Vi håller på att uppdatera vårt modellverktyg i Excel så att Du kan göra egna beräkningar över kommunens intäkter åren 2002 till 2005.

Med hjälp av vårt modellverktyg kan Du se effekten på din kommuns intäkter av olika antaganden om:

- Skattesats
- Antal invånare och åldersstruktur i den egna kommunen

- Skatteunderlagsutvecklingen i den egna kommunen
- Skatteunderlag i riket

Du får också en ökad förståelse för hur utjämningsystemets olika delar påverkas av förändringar i befolkning och skatteunderlaget i riket.

Vi informerar kontinuerligt i våra cirkulär om hur ändrade förutsättningar ska matas in i modellen.

Modellen är endast tillgänglig för Dig som ansvarar för kommunernas ekonomi- eller finansfunktion. Priset är för närvarande 1 500 kronor för nyttillkomna användare och 750 kronor för de som uppdaterar modellen.

Modellverktyget "Skatter och bidrag" för åren 2002–2005 beräknas vara klar för utskick vecka 4 eller 5.

Beställningen kan göras på bifogad beställningsblankett, *bilaga 8* eller elektroniskt på vår hemsida under verksamhetsområde ekonomi. Den kan e-postas eller postas till Henrik Berggren, SK, 118 82 Stockholm, eller faxas på 08-452 72 26.

Modellverktyget "Skatter och bidrag"

I beräkningsmodellen "Skatter och bidrag" behöver följande ändringar göras i "Indatabladet":

- Skriv in vår nya skatteunderlagsprognos för riket för åren 2001–2004 i cellerna C9–F9 (5,70; 5,20; 6,30; 4,80;).
- Skriv in kommunens definitiva taxeringsunderlag enligt Riksskatteverkets i cell C20 på Indatabladet. Det definitiva underlaget framgår av *bilaga 3*.
- Skriv in det definitiva taxeringsunderlaget i riket enligt Riksskatteverket i cell C19 (1 103 736,1111).
- Skriv in kommunens befolkning per den 1 november 2001 i cell D32, nuvarande formel ska ersättas. Befolkningen framgår enligt *bilaga 2*, välj sedan "riksprognos" för antalet invånare på bladet för Totala intäkter.
- Skriv in rikets befolkning per den 1 november 2001 i cell D29 (8 908 146), nuvarande formel ska ersättas.
- Skriv in antalet invånare den 1.11.2001 i de olika åldersgrupperna i cellerna D34–D38. Antalet invånare i de olika åldersgrupperna framgår av *bilaga 2*. Välj sedan "egen prognos" på åldersbidrag i bladet "Totala intäkter".
- Skriv in den nya nivån på det invånarrelaterade statsbidraget för åren 2003 till 2004, i cellerna E43–F43. Beloppet framgår av tabell 11.
- Skriv in kommunens definitiva bidrag eller avgift för 2002 års kostnadsutjämnning i cellen D79. Bidraget/avgiften framgår av *bilaga 4*.
- Skriv in de definitiva åldersrelaterade statsbidragen för åren 2002–2004 i cellerna D47–F51. Definitivt åldersrelaterat statsbidrag för olika åldersgrupper framgår av tabell 8.
- Skriv in den definitiva nivåjusteringen för år 2002 samt prognosen för åren 2003–2004 i cellerna D59–F59. Beloppen framgår av tabell 10.

Dessutom måste följande ändring göras i bladet för "Totala intäkter":

Ta bort bladets skydd. Detta görs genom att man går längst upp på skärmen till meny Verktyg och väljer Skydd/Ta bort bladets skydd och på frågan om lösenord skriver in "kommun".

- Skriv den definitiva korrigeringen av 2000 års slutavräkning i cell H32 (313 kr/inv.)
- Skriv in prognosen enligt rådet på slutavräkningen för år 2001 i cell H34 (437 kr/inv.) samt korrigeringen enligt Kommunförbundets bedömning i cell I34 (40 kr/inv.)

Efter att ha gjort ändringen bör skyddet återinföras genom att man på menyn Verktyg väljer Skydd/Skydda blad och på frågan om lösenord anger "kommun".

Tidpunkter under våren 2003

- *mars 2002* Vi presenterar rapporten *Kommunernas ekonomiska läge*.
- *den 15 april 2002* Regeringen överlämnar vårpropositionen till riksdagen.
- *april* SCB:s preliminära uppgifter om kostnadsutjämnningen för år 2003.
- *början av maj* Ny prognos över skatter och bidrag för åren 2003–2005.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Henrik Berggren

Bilagor

Bilaga 1: Skatter och bidrag 2003–2005 (kommunspecifik; endast till ekonomikontoren)

Bilaga 2: Befolkning i olika åldersklasser per den 1 november 2001

Bilaga 3: Definitivt taxeringsutfall och slutavräkning för år 2000

Bilaga 4: Kostnadsutjämnning år 2002, kronor per invånare

Bilaga 5: Arbetsgivaravgifter för åren 2001 och 2002

Bilaga 6: Real annuitetsmetod

Bilaga 7: Ekonomiska nyckeltal

Bilaga 8: Beställningsblankett modellverktyget "Skatter och bidrag" för år 2002